

הסברים לפרק 1: חשיבה מילולית

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
3	2	3	3	2	3	4	2	3	4	2	3	1	3	4

30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16
4	3	4	3	4	3	4	1	4	1	1	1	2	3	2

מילים וביטויים

1. התשובה הנכונה היא: (4).
פירוש המילה 'עטה' הוא: לבש, התעטף.
2. התשובה הנכונה היא: (3).
פירוש המילה 'זָמַם' הוא: מחסום ששמים על פיו של בעל-חיים.
3. התשובה הנכונה היא: (1).
פירוש הביטוי 'שאת נפש' הוא: סלידה, מיאוס.
4. התשובה הנכונה היא: (3).
פירוש המילה 'דוק' הוא: שכבה דקה מאוד.

אנלוגיות

5. התשובה הנכונה היא: (2).
כשאדם נמצא **בגפו** פירושו של דבר שהוא נמצא לבדו. כשאדם נמצא **בצוואתא** פירושו של דבר שהוא נמצא בחברת אנשים אחרים. מה הקשר בין המילים? מדובר כאן על הפכים!
כשאדם נמצא **בגפו** זה הפוך למצב שבו הוא נמצא **בצוואתא**.
תשובה (1): כשאדם פעיל **במחותרת** או יורד **למחותרת** אז הוא פועל בסתר, כלומר, הוא בן נמצא **במסתור**. אין כאן הפכים. חסר הקשר הניגודי שמופיע בצמד המקורי.
לא מתאים.
תשובה (2): כשמישהו נותן משהו **במשורה**, הוא נותן אותו בכמות מועטה, כלומר, הפוך מהמצב שבו הוא נותן **בשפע**, כפי שאדם הנמצא **בגפו** זה הפוך מאדם הנמצא **בצוואתא**. יכול להתאים.

תשובה (3): כשאדם נמצא **בגילופין** (שיכור) זה אומר שהוא **כך** צרך הרבה **שיכור** (אלכוהול). אין כאן הפכים. שוב חסר הקשר הניגודי שמופיע בצמד המקורי. לא מתאים.

תשובה (4): כשאדם נמצא **בדימוס** (שופט בדימוס) פירושו של דבר שהוא כבר פרש, כלומר, הוא **כך** ביצע **פרישה**. שוב חסר הקשר הניגודי שמופיע בצמד המקורי. לא מתאים.

6. התשובה הנכונה היא: (4).

להטיף למישהו פירושו של דבר לנסות לקדם אצלו רעיון מסוים, לחנך אותו. **לשכנע** את מישהו פירושו לנסות להשפיע עליו לחשוב או לעשות משהו. מה הקשר בין המילים? כאשר אדם **מטיף** למישהו הוא עושה זאת כדי **לשכנע** אותו. שימו לב, מטעמי נוחות, שינינו את **להטיף** (שם הפועל) ל**מטיף** (פועל רגיל בזמן הווה). נעבוד כך עם התשובות:

מטיף : לשכנע

- (1) מסווה : לבלוט
- (2) מסתנוור : למצמץ
- (3) מפהק : להתעייף
- (4) מתנכל : להרע

תשובה (1): כאשר אדם **מסווה** את משהו הוא עושה זאת כדי שהדבר **לא יבלוט**, או כדי **למנוע** מהדבר **לבלוט**. קיים קשר ניגודי שלא מופיע בצמד המקורי. לא מתאים.

תשובה (2): כאשר אדם **מסתנוור** מאור השמש הוא נוטה **למצמץ**. אבל הוא לא **מסתנוור כדי למצמץ** כפי ש**מטיף** עושה זאת **כדי לשכנע**. המצמץ מגיע כתוצר לוואי של הסנוור. כמו כן, כאשר אדם **מסתנוור** הוא **בעצמו ממצמץ**, ולא **ממצמץ מישהו אחר**, אבל מי **שמטיף** עושה זאת במטרה **לשכנע מישהו אחר**. לא מתאים.

תשובה (3): אדם **שמפהק** הוא כנראה קצת עייף. אבל הוא לא **מפהק כדי להתעייף**, כפי שאדם **שמטיף** עושה זאת **כדי לשכנע**. שוב, הפיהוק הוא תוצר לוואי של העייפות, והוא לא נעשה במטרה **להתעייף**. לא מתאים.

תשובה (4): אדם **שמתנכל** למישהו אחר עושה זאת במטרה **להרע** לו, כפי שאדם **שמטיף** למישהו אחר עושה זאת **כדי לשכנע** אותו. מתאים.

7. התשובה הנכונה היא: (3).

מילה היא הדבר הזה שאנחנו אומרים או כותבים. **משפט** הוא משהו שמורכב מכמה **מילים** (הפכנו את **מילה למילים**). כבר בפירוש המילה **משפט** קיבלנו את הקשר **למילה**.

תשובה (1): **גבינה** עשויה **מחלב**, אך היא אינה מורכבת **מכמה** סוגי **חלב**. לעומת זאת, **משפט** מורכב מרצף של **מילים**. לא מתאים.

תשובה (2): **ביצה** מורכבת **מחלמון** ומחלבון, אך היא אינה מורכבת **מכמה** **חלמונים**. לא מתאים.

תשובה (3): ארוחה מורכבת מכמה מנות, כפי שמשפט מורכב מכמה מילים. יכול להתאים.
תשובה (4): מלחייה היא משהו ששמים בתוכו מלח, או משהו שמיועד כדי לפזר מלח, ולא משהו שמורכב מכמה סוגי מלח. לא מתאים.

8. התשובה הנכונה היא: (2).

שרלטן הוא אדם שמתיימר להפגין מומחיות בדבר שהוא אינו בקיא בו. מומחה הוא אדם מיומן ובקיא בתחומו. מה הקשר בין המילים? שרלטן הוא אדם שמתחזה למומחה.

תשובה (1): אדם שמתחפש הוא אדם שעושה זאת במטרה להיות מחופש, אבל הוא לא מתחזה למחופש. אם הוא מתחפש אז הוא באמת יהיה מחופש, ולא מעמיד פנים שהוא מחופש. לא מתאים.

תשובה (2): אדם שמתחלה הוא אדם שמעמיד פני חולה, כפי ששרלטן מעמיד פני מומחה. יכול להתאים.

תשובה (3): אדם שמסתתר הוא אדם שמסתיר את עצמו באמת, ולא מעמיד פנים שהוא מסתיר את עצמו. לא מתאים.

תשובה (4): אדם שמתקנא הוא אדם שחש באמת רגשות של קנאה, ולא אדם שמעמיד פנים שהוא מרגיש קנאה. לא מתאים.

9. התשובה הנכונה היא: (4).

מעטים הם אלה שאין הרבה מהם, הקבוצה הקטנה. אנשים יחידי סגולה הם אנשים שכולטים מאוד בתכונה כלשהי או במיומנות מסוימת. מה הקשר בין המילים? אנשים יחידי סגולה הם המעטים שיש להם תכונות טובות, חיוביות, ייחודיות.

תשובה (1): הימור הוא פעולה הכרוכה בניחוש ובמזל, אבל הימור הוא לא בהכרח ניחוש טוב, חיובי, או ייחודי. רוב ההימורים מסתיימים דווקא בניחושים לא מוצלחים. לא מתאים.

תשובה (2): עובדות הן השערות שאומתו או שהוכחו, אבל מעטים אינם יחידי סגולה שאומתו או עברו תהליך חיובי כלשהו. להיפך, אנשים יחידי סגולה הם המעטים שיש להם תכונות חיוביות. יש כאן היפוך בסדר המילים. לא מתאים.

תשובה (3): אנשים שמשועבדים הם אנשים שמועסקים בתנאים גרועים, ולא אנשים שמועסקים באופן חיובי וטוב. לא מתאים.

תשובה (4): ניחוחות הם ריחות נעימים טובים, כפי שיחידי סגולה הם מעטים בעלי תכונות חיוביות וטובות. מתאים.

10. התשובה הנכונה היא : (3).

חלב הוא הנוזל הלבן הזה אותו אנו שותים. **לחבץ חלב** זו פעולה שעושים על **החלב** כדי להפיק ממנו חמאה. כבר בפירוש המילה **לחבץ** קיבלנו את הקשר למילה **חלב**.

תשובה (1) : **לנפות קמח** פירושו לסנן את **הקמח**, כלומר, להרחיק מן **הקמח** פסולת, **ולא** להפיק משהו מהקמח. אחרי שאנו **מנפים** עדיין נשאר **הקמח**, רק מסונן, אבל אחרי שאנו **מחבצים** את **החלב** נוצר משהו אחר : חמאה. לא מתאים.

תשובה (2) : **לגלף פסל** פירושו לחרוט צורות על **הפסל**, ולא ליצור משהו אחר מן **הפסל**. מטרת **הגילוף** היא **עיצוב הפסל**, **ולא** הפקה של משהו אחר מן **הפסל**. לא מתאים.

תשובה (3) : **לאפות בצק** פירושו להכניס את **הבצק** לתנור במטרה להפיק ממנו משהו אחר, כגון לחם, כפי של**חבץ חלב** פירושו להפיק ממנו משהו אחר, כגון חמאה. יכול להתאים.

תשובה (4) : **לסחוט פרי** זו פעולה שעושים במטרה ליצור ממנו **מיץ**, ולא במטרה ליצור מה**מיץ** משהו אחר. אנו לא **סוחטים** את **המיץ** כדי ליצור ממנו משהו אחר, אבל אנחנו כן **מחבצים** את **החלב** כדי ליצור ממנו חמאה. לא מתאים.

החלפת אותיות

11. התשובה הנכונה היא : (2).

השלשה המתאימה היא ר.ג.ל.
השלשה ח.ב.ל מתאימה לתשובות (2) ו-(3) בלבד.

12. התשובה הנכונה היא : (3).

השלשה המתאימה היא א.ב.ק.
השלשה ע.מ.ל מתאימה לתשובות (3) ו-(4) בלבד.

13. התשובה הנכונה היא : (3).

השלשה המתאימה היא ש.א.ר.
השלשה ח.ב.ר מתאימה לתשובות (2) ו-(3) בלבד.

14. התשובה הנכונה היא : (2).

השלשה המתאימה היא ד.ר.ש.
השלשה כ.ל.ל מתאימה לתשובות (2) ו-(3) בלבד.

השלחת השפטים

15. התשובה הנכונה היא: (3).
 רוב הציבור מתייחס בספקנות לחידושים הטכנולוגיים במכשור האלקטרוני, אך לא כן אפרים, אשר ריבוי השכלולים גורם לו נוחות והנאה (כלומר, **אפרים נהנה מחידושים טכנולוגיים**), למעט מקרים שבהם הוא אינו מצליח להפעיל מכשיר חדש שרכש, בשל התחכום המקצועי הדרוש להפעלתו (כלומר, **אפרים לא נהנה מהחידושים הטכנולוגיים רק במקרים שבהם הוא לא מצליח להפעיל מכשיר חדש**).
16. התשובה הנכונה היא: (2).
 ראשי הבנק המרכזי לא יוכלו להוריד את הריבית במשק, אלא אם כן הממשלה תאמץ מדיניות של קיצוצים בתקציב (כלומר, **רק אם הממשלה תאשר את הקיצוצים, הבנק יוריד את הריבית**). מכיוון שהממשלה לא מתכוונת למלא דרישה זו, יש להניח שהבנק לא יוריד את שיערי הריבית בקרוב (כלומר, **מכיוון שהממשלה לא תאשר את הקיצוצים, הבנק לא יוריד את הריבית**).
17. התשובה הנכונה היא: (3).
 ציבור האוהדים היה מרוצה מהישגיה של נבחרת הכדורגל, אף שלא היו טובים במיוחד (כלומר, **האוהדים מרוצים מהישגים שאינם טובים**). הדבר מתמיה לנוכח העובדה שציפיות האוהדים מן הנבחרת הן על פי רוב גבוהות מאוד (כלומר, **זה מפתיע שהאוהדים מרוצים, מכיוון שהם מצפים להישגים טובים**).
18. התשובה הנכונה היא: (2).
 פרופסור לוינסון, עובדת בכירה במשרד הבריאות, הצהירה לא פעם כי לדעתה, הדרך היעילה ביותר לגרום לאדם לזנוח הרגלים מזיקים היא להסביר לו בפירוט כיצד עליו לנהוג (כלומר, **לדעת פרופ' לוינסון יש להסביר לציבור מהם ההרגלים הנכונים**). לכן התפלאתי כשהביעה תמיכה בכוונת המשרד לצאת במסע הסברה שלא יתמקד בהצגת עקרונות התזונה הנכונה אלא בפרסום נתונים סטטיסטיים על נזקיהם של הרגלי תזונה גרועים (כלומר, **מפתיע שפרופ' לוינסון לא מסבירה מהם ההרגלים הנכונים, אלא מתמקדת בנזקי ההרגלים הגרועים**).
19. התשובה הנכונה היא: (1).
 טלי טוענת כי בדרך כלל אישיותו של האדם, ולא הסיטואציה שהוא נמצא בה, היא שמכתיבה את התנהגותו (כלומר, **האישיות מכתיבה את ההתנהגות, ולא הסיטואציה**). לכן היא סבורה שכאשר בני אדם השונים זה מזה באופיים נמצאים באותה סיטואציה, רק לעיתים נדירות נתקשה למצוא הבדלים בין התנהגויותיהם (כלומר, **כאשר בני אדם שונים באופיים נמצאים באותה סיטואציה, בד"כ יהיה קל למצוא הבדלים בין התנהגויותיהם**).

היגיון

20. התשובה הנכונה היא: (1).

הסטודנטים שקיבלו את הציונים הגבוהים ביותר הם סטודנטים זרים, שאינם שולטים בשפה המקומית. על כך אמר הדיקן: "נראה שדווקא עצים שאור השמש אינו מגיע אליהם, צומחים לגובה".

ידיעת השפה המקומית מדומה לאור השמש, הציונים הגבוהים מדומים לצמיחת העצים לגובה והמילה "דווקא" מרמזת על קשר לא-צפוי, כלומר, קשר של ניגוד. נסביר שוב את המשפט:

"נראה שדווקא עצים שאור השמש אינו מגיע אליהם (כלומר, נראה שדווקא סטודנטים שאינם שולטים בשפה המקומית), צומחים לגובה (כלומר, מקבלים ציונים גבוהים)".

21. התשובה הנכונה היא: (1).

עלינו לקבוע איזה מהמצבים הבאים לא ייתכן. נבדוק, אם כך, מהם המצבים שכן ייתכנו. ידוע כי בדיוק אחת מהטענות היא שקרית. נבדוק את שני המצבים האפשריים.

אפשרות ראשונה: טענה א' נכונה (בקופסה 2 יש ממתק) וטענה ב' שקרית (בקופסה 3 אין בובה). מכיוון שבקופסה 3 אין בובה וגם אין ממתק (הממתק בקופסה 2), הרי שלא נשאר דבר בקופסה 3. המקום היחיד שנשאר לבובה הוא קופסה 1. נסכם את האפשרות הראשונה:

קופסה 1 בובה	קופסה 2 ממתק	קופסה 3 אין בובה כלום
-----------------	-----------------	-----------------------------

אפשרות שנייה: טענה ב' נכונה (בקופסה 3 יש בובה) וטענה א' שקרית (בקופסה 2 אין ממתק). מכיוון שבקופסה 2 אין ממתק וגם אין בובה (הבובה בקופסה 3), הרי שלא נשאר דבר בקופסה 2. המקום היחיד שנשאר לממתק הוא קופסה 1. נסכם את האפשרות השנייה:

קופסה 1 ממתק	קופסה 2 אין ממתק כלום	קופסה 3 בובה
-----------------	-----------------------------	-----------------

תשובה (1): בקופסה 1 אין כלום. ניתן לראות שבשתי האפשרויות יש משהו בקופסה 1 (באפשרות הראשונה – בובה, ובאפשרות השנייה – ממתק), ולכן מצב זה לא ייתכן. זו התשובה הנכונה.

22. התשובה הנכונה היא: (4).

דנה טוענת שכל השעונים שאינם מדויקים הם ישנים או שבורים, אך לא בעלי שתי התכונות יחד.

הטענה של דנה מתייחסת ל**שעונים שאינם מדויקים**. לטענתה של דנה, לגבי שעונים אלו קיימות שתי אפשרויות:

אפשרות ראשונה: שעון שאינו מדויק + ישן + לא שבור.

אפשרות שניה: שעון שאינו מדויק + לא ישן + שבור.

אנו נדרשים לקבוע איזה מהשעונים הבאים יוכיח כי דנה טועה. נבדוק את התשובות:

תשובה (1): **שעון ישן שאינו מדויק ואינו שבור** – מתאים לאפשרות הראשונה של דנה, ולכן לא מוכיח כי דנה טועה. תשובה זו נפסלת.

תשובה (2): **שעון מדויק ושבור שאינו ישן** – טענתה של דנה אינה מתייחסת כלל לשעונים מדויקים, ולכן שעון מסוג זה אינו מוכיח כי דנה טועה. תשובה זו נפסלת.

תשובה (3): **שעון מדויק, ישן ושבור** – טענתה של דנה אינה מתייחסת כלל לשעונים מדויקים, ולכן שעון מסוג זה אינו מוכיח כי דנה טועה. תשובה זו נפסלת.

תשובה (4): **שעון שאינו מדויק, אינו ישן ואינו שבור** – לטענתה של דנה, יש שתי אפשרויות לגבי שעונים שאינם מדויקים, ושעון זה אינו כלול באף אחת מהאפשרויות הנ"ל. זו התשובה הנכונה.

23. התשובה הנכונה היא: (1).

נתון כי אנשים ששותים קפה נוטים ללקות בהתקפי לב יותר מאנשים המתנזרים מקפה. החוקר טוען שהקשר בין שתיית קפה והתקפי לב הוא מקרי בלבד, שכן אנשים ששותים קפה נוטים גם לעשן, והעישון הוא זה שגורם להתקפי הלב. כלומר, שתיית הקפה עצמה אינה גורמת להתקפי לב.

אנו נשאלים איזה מהממצאים הבאים **מחזק** את טענת החוקר.

תשובה (1): **בקרב לא מעשנים, אין הבדל בשיעור התקפי הלב בין אנשים ששותים קפה לבין אנשים שאינם שותים קפה** – כלומר, אם מנטרלים את גורם העישון (הניסוי נערך בקרב לא מעשנים), מגלים שלשתיית הקפה אין השפעה על הנטייה ללקות בהתקפי לב. אם כן, על פי נתון זה שתיית הקפה עצמה אינה גורמת להתקפי לב, בדיוק כפי שטען החוקר. זו התשובה הנכונה.

24. התשובה הנכונה היא: (4).
- דניאל תמיד מזהה נכונה אם לפניו חתול או חתולה.
 - אבי תמיד טוען שמדובר בחתולה.
 - בנוגע למיצמיץ, שניים טענו שזו חתולה ואחד טען שזה חתול.
 - בנוגע לגיינג'ין, שניים טענו שזה חתול ואחד טען שזו חתולה.
- נשאלנו איזו מהטענות הבאות בנוגע לגד יכולה להיות נכונה.
- תשובה (1):** גד שומע את אבחנתו של דניאל, ואז תמיד טוען את ההיפך - ידוע שבנוגע לגיינג'ין, שניים טענו שזה חתול ואחד טען שזו חתולה (אבי טען בוודאות שמדובר בחתולה). נובע מכאן, שדניאל וגד הסכימו שמדובר בחתול. תשובה זו נפסלת.
- תשובה (2):** גד, כמו אבי, אינו מבדיל בין חתול לחתולה, ואת שניהם הוא מכנה 'חתולה' - ידוע שבנוגע לגיינג'ין, שניים טענו שזה חתול ואחד טען שזו חתולה, כלומר, רק אחד מהחברים טען שמדובר ב'חתולה', ולכן תשובה זו נפסלת.
- תשובה (3):** גד, כמו דניאל, תמיד מזהה נכונה אם לפניו חתול או חתולה - ידוע שבנוגע למיצמיץ, שניים טענו שזו חתולה (אחד מהם הוא בוודאות אבי) ואחד טען שזה חתול. נובע מכאן, שדניאל וגד טענו דברים מנוגדים (אחד מהם טען שמדובר בחתול והשני שמדובר בחתולה). תשובה זו נפסלת.
- תשובה (4):** גד אינו מבדיל בין חתול לחתולה, ואת שניהם הוא מכנה 'חתול' - ידוע שבנוגע למיצמיץ, שניים טענו שזו חתולה (אחד מהם הוא בוודאות אבי) ואחד טען שזה חתול (עפ"י תשובה זו גד טען שמדובר בחתול). נובע מכאן, שדניאל טען שזו חתולה. אם כך, מיצמיץ היא אכן חתולה (דניאל תמיד מזהה נכונה).
- ידוע שבנוגע לגיינג'ין, שניים טענו שזה חתול (עפ"י תשובה זו אחד מהם הוא בוודאות גדי) ואחד טען שזו חתולה (אבי טען בוודאות שמדובר בחתולה). נובע מכאן, שדניאל טען שזה חתול. אם כך, גיינג'ין הוא אכן חתול (דניאל תמיד מזהה נכונה).
- טענה זו אינה סותרת אף אחד מהנתונים. זו התשובה הנכונה.

הבנת הנקרא

25. התשובה הנכונה היא: (3).
- לפי שורות 13-15: "היה אפשר לצפות שברמת הסוכר בדמו של בעל חיים בריא יהיו תנודות ניכרות... אך **מתברר שאין הדבר כך**". כלומר, אין תנודות ניכרות ברמת הסוכר בדם (כלומר, רמת הסוכר בדם קבועה יחסית). כמו כן, בשורה 17 נאמר לסיכום: "המאפשרת לרמות הסוכר בדם להשאר פחות או יותר קבועה".
26. התשובה הנכונה היא: (4).
- לפי שורות 20-22: "במזג אוויר חם מתרחבים כלי הדם האלה, ויותר דם זורם בהם. עקב כך... הגוף מתקרר...". ובשורות 22-23 נאמר: "במזג אוויר קר מוצרים כלי הדם הפריפריאליים, וכך הגוף נשמר מאיבוד חום".

אם כך, התשובה שמשלימה נכונה את המשפט היא תשובה (4): כאשר קר בחוץ, פעולת העצבים הוויזומוטוריים תגרום לכך שכלי הדם הפריפריאליים יוצרו, וזרימת הדם בהם תפחת.

27. התשובה הנכונה היא: (3).

בשורות 12-17 מוצג מנגנון המאפשר לווסת את רמת הסוכר בדם, ומאפשר לרמה זו להשאר פחות או יותר קבועה. עלינו לקבוע מהו הגורם המקביל בפסקה השלישית (שורות 18-23), שיש לו מנגנון וויסות המאפשר לו להשאר פחות או יותר ברמה קבועה. הגורם שעליו מדובר בפסקה השלישית הוא חום הגוף.

28. התשובה הנכונה היא: (4).

ראשית, נבין מהי 'סביבה פנימית יציבה'. בשורה 25 מסבירים כי סביבה פנימית יציבה היא, למשל, רמת סוכר קבועה או חום גוף קבוע. לפי שורה 25: "... נשמרת סביבה פנימית יציבה יחסית בגוף (...) למרות השינויים בתנאי הסביבה החיצונית".

29. התשובה הנכונה היא: (3).

לפי שורות 26-28: "רעיון 'הסביבה הפנימית' ... איפשר לו להציע הסבר חלופי ... לתופעות החיים ... הסבר זה מבטל את הצורך להניח את דבר קיומו של 'כוח החיים' ... " (בשורה 3 נטען כי 'הוויטליסטים טענו לקיומו של 'כוח החיים' ...").

30. התשובה הנכונה היא: (4).

עלינו להבין את עמדתו של ברנר: בפסקה השנייה ברנר מציג את מנגנון הויסות של רמת הסוכר בדם. בפסקה השלישית ברנר מציג את מנגנון ויסות החום בגוף. בפסקה הרביעית מסכמים ומסבירים את רעיון 'הסביבה הפנימית' של ברנר – הסבר שלפיו יש קשר הדוק בין האורגניזם ובין סביבתו, קשר המבוקר על ידי מנגנוני ויסות בגוף (שורות 26-28). אם כך, על פי עמדתו של ברנר, צמח מצליח לעמוד בשמש הודות למנגנוני ויסות הנוזלים שיש לו.